

Zápis z 22. jednání Výboru pro finanční trh

Datum a místo konání: **18. března 2013**, Česká národní banka (ČNB)
Zúčastnění členové: Luděk Niedermayer (předseda), Monika Nedelková (finanční arbitr), Vladimír Tomšík (ČNB), Radek Urban, Dušan Hradil (oba Ministerstvo financí)
Další zúčastněné osoby: Robert Novák (ČNB)
Omluvené osoby: Petr Koblíček, Josef Beneš

Program jednání:

- 1) Aktuální stav sektoru družstevních záložen z pohledu změn regulace tohoto sektoru
- 2) Situace na mezibankovním trhu v ČR, zejména s ohledem na jeho likviditu a její důsledky pro kvalitu určování sazeb PRIBOR
- 3) Informace o výsledcích činnosti Kanceláře finančního arbitra za rok 2012
- 4) Informace o hlavních aktivitách v oblasti dohledu nad finančním trhem ve 2.pololetí 2012

Průběh a závěry jednání:

Zápis je uveden v pořadí dle programu jednání.

V úvodu jednání předseda VFT omluvil z pracovních důvodů Petra Koblíčka a Josefa Beneše. Předseda VFT představil program jednání a požádal o informaci k prvnímu bodu agendy, který je zaměřen na aktuální stav sektoru družstevních záložen z pohledu změn regulace tohoto sektoru.

Ad 1)

V roce 2011 proběhlo v České republice hodnocení stability úvěrových institucí FSAP prováděné misí MMF, výsledky byly uveřejněny v červenci 2012. Tato mise se zabývala mimo jiné sektorem záložen a doporučila změny v této oblasti. Sektor záložen je nutno restrukturalizovat v reakci na rizika, která znamená pro Fond pojištění vkladů a případně daňové poplatníky a i vzhledem k reputačnímu významu pro finanční trh a dohled ČNB.

Přestože je podíl sektoru družstevních záložen na bilanční sumě celého finančního trhu v ČR pouze 1 %, představuje aktuálně pro ČNB velice aktuální problematiku. Družstevní záložny vykazují problémy v oblasti řídicího a kontrolního systému a mají potenciální negativní vliv na systém pojištění vkladů. Některé záložny se svou velikostí blíží malým bankám. V této souvislosti se nabízí možnost transformace na banku, změna předmětu podnikání či přeměna na nebankovního poskytovatele úvěrů.

U záložen, které se nebudou postupně transformovat na banky, chce ČNB dále prosazovat princip 1 člen – 1 hlas, který vychází z mezinárodních doporučení. Zástupce MF potvrdil prosazování tohoto principu v navrhované nové regulaci družstevních záložen, 4 největší družstevní záložny se blíží velikostí malým bankám a jejich přechod na banky by měl mít pro ně pozitivní dopady vzhledem k levnějšímu získávání kapitálu. Předpokládá se přechodné období pro navýšení kapitálu při přechodu na banku a též by měl být zaveden pevný limit, nad

který bude nutná transformace na banku. MF též klade důraz na funkční řídicí a kontrolní systém. Plánováno je další setkání s ADZ, kde budou navrhované regulační kroky diskutovány.

V následné diskuzi někteří členové VFT upozornili na podstatný problém sektoru družstevních záložen, který pramení z držby ne příliš kvalitních aktiv, která mohou být taktéž výsledkem vysoké ceny zdrojů. Platí ale i komplexnější pohled s tím, že na počátku problémů stojí nekvalitní řídicí a kontrolní systém (například propojení risk managementu a řízení obchodů). Členové dále diskutovali případné změny nastavení povinné výše základního kapitálu pro úvěrové instituce, který je v ČR podstatně vyšší než minimum požadované v EU, a s tím související vliv na kapitálovou přiměřenost i v kontextu připravovaných regulačních pravidel CRD IV.

Členové výboru uzavřeli danou problematiku s tím, že se jedná o zajímavé a důležité aktuální téma a sektoru družstevních záložen a jeho transformaci je nutné i v budoucnu věnovat náležitou pozornost. Některé problémy jasně plynoucí z dnešního stavu regulace je třeba rychle korigovat, avšak zároveň dát institucím fungujícím v tomto sektoru možnost postupně přejít na jiný model, který bude v souladu s novou regulací.

Ad 2)

V rámci druhého bodu jednání byli členové informováni o situaci na mezibankovním trhu v ČR, zejména s ohledem na jeho likviditu a její důsledky pro kvalitu určování sazeb PRIBOR. Referenční úrokové sazby PRIBID a PRIBOR jsou základními referenčními úrokovými sazbami českého peněžního trhu. Agendu referenčních sazeb zaštiťuje český forex klub. Pravidla pro referenční banky a výpočet (fixing) referenčních sazeb (PRIBID a PRIBOR) vydává a zveřejňuje pro český forex klub Česká národní banka formou úředního sdělení s cílem garantovat kontinuitu a dodat vyšší kredibilitu agendě referenčních sazeb. Rozhodovací pravomoci zůstávají na bedrech českého forex klubu.

V souvislosti s událostmi týkajícími se problémů se stanovením referenčních sazeb na zahraničních trzích proběhly na půdě ČNB schůzky referenčních bank. Jedním z hlavních témat, které zde zaznělo, byl požadavek na přesun kompetencí v oblasti referenčních sazeb na Českou bankovní asociaci. Tato změna byla motivována zejména tím, že takové uspořádání, kdy kompetentním orgánem je příslušná bankovní asociace, je ve světě nyní obvyklé, a že by tato změna dodala referenčním sazbám vyšší kredibilitu. ČNB tuto cestu prosazuje a odmítá v této oblasti převzít široké pravomoci a odpovědnost, neboť se jedná o tržní záležitost soukromých subjektů. Kredibilita sazeb je v ČR vysoká, a ČNB nemá podezření, že by v minulosti došlo k nějaké manipulaci se sazbami PRIBOR.

Podle předsedy VFT ale musí někdo nad celým systémem dohlížet, zejména poté, co dojde ke zpřesnění pravidel pro poskytování kotací pro výpočet sazeb. Problém vidí též v tom, že absolutní výše obchodů je nízká a sazba může ztratit svou důvěryhodnost. Jednotný standard na evropské úrovni, který se připravuje, by měl být užitečný, protože aktuální podoba systému je v současné podobě asi neudržitelná.

Členové se na závěr shodli, že jsou v dané problematice nutná další jednání referenčních bank, ČBA i zástupců státních institucí. Významné je i sledovat vývoj regulace v EU. VFT se hodlá dále touto problematikou zabývat.

Ad 3)

V rámci třetího bodu jednání byli členové informováni o činnosti Kanceláře finančního arbitra. Kancelář finančního arbitra je personálně plně obsazena. Novým zástupcem finančního arbitra je Lukáš Vacek, dosavadní pracovník Ministerstva financí a odborník na ochranu spotřebitele. Rozpočet na rok 2012 činil 18 mil.Kč a nebyl plně vyčerpán. Předpokládá se, že nově bude arbitr rozhodovat i spory ze směnářenské činnosti a z oblasti životního pojištění.

V poslední době se vyskytlo mnoho sporů k problematice vrácení poplatku za správu úvěrů nebo vedení úvěrových účtů, finanční arbitr ale ze zákona není příslušný k řešení sporů z úvěrů vyloučených ze zákona o spotřebitelském úvěru, zejména hypotéčních. Kromě sporů ze standardních spotřebitelských úvěrů se častěji objevují též i spory z platebních služeb (zejména neautorizovaných transakcí) a zneužitých platebních karet. Denně v současné době finanční arbitr přijímá přibližně až 20 návrhů na zahájení řízení a až 30 dotazů k různé problematice. Vybraná rozhodnutí finanční arbitr uveřejňuje ve Výroční zprávě finančního arbitra, která je též dostupná na webových stránkách Kanceláře. Do budoucna bude uveřejňovat všechna svoje rozhodnutí v databázi na svém webu.

Zástupce ČNB se dotázal na spolupráci finančního arbitra v oblasti ochrany spotřebitele s ČNB. Finanční arbitr vidí jistý prostor pro spolupráci a užší komunikaci s ČNB v dané oblasti v budoucím období, kdy v minulosti se jednalo především o vlastní konsolidaci a personální obsazení Kanceláře finančního arbitra, které je nyní úspěšně dokončeno.

Ad 4)

V rámci čtvrtého bodu jednání byli členové informováni o hlavních aktivitách dohledu v druhém pololetí roku 2012. Jedná se o standardní materiál, který je VFT předkládán vždy za příslušné pololetí k informaci. Upozorněno bylo především na aktuální problematiku a stav vyjednávání v oblasti bankovní unie včetně bank recovery & resolution directive a směrnice CRD IV. Projekt bankovní unie stojí na 4 základních pilířích, kde se aktuálně dojednávají kompromisní návrhy mezi zúčastněnými státy. Velice citlivá a důležitá je například otázka resolution a recovery plánů. Mezi členy proběhla diskuze k problematice finanční pomoci v rámci bankovních skupin, která je jednou z hlavních oblastí, ve kterých probíhají jednání, jejichž výsledky mohou mít dopad na český finanční sektor v budoucnosti. Následně zazněly dílčí dotazy k agendě pojišťovacích zprostředkovatelů a třetímu pilíři penzijního spoření v souvislosti s penzijní reformou.

Členové VFT na závěr diskutovali možná témata na další jednání. Navrhovaná témata například jsou: pokračování diskuze o změnách v systému referenčních sazeb PRIBOR (s pozváním zástupce ČBA), diskuze o stavu úvah státu o možnostech specifického zdanění vybraných částí finančního sektoru, diskuze o ekonomickém stavu jednotlivých částí finančního sektoru a podobně. Předseda VFT poděkoval všem přítomným členům za aktivní účast a fundovanou diskuzi na jednání, které následně ukončil.

Příští jednání je plánováno na květen 2013.

V Praze dne 20. března 2013

Zapsal: Robert Novák (tajemník)

Schválil: Luděk Niedermayer (předseda)